

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 570-1916)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Belysningsvæsen i Almindelighed

Belysningsvæsen/Elektricitetsafgift

Belysningsvæsen/Gasafgift

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 15. februar 1917](#)
- 2) [Byrådsmødet den 12. april 1917](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 15. februar 1917 - side 19

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 570-1916)

Indstilling fra Udvalget for

Belysningsvæsenet om Forhøjelse af Gas- og Elektricitetspriserne, saalydende:

"I Anledning af, at Tilførselen af engelske Kul for Tiden er standset, og det er umuligt at have nogen Mening om, hvorlænge denne Standsning vil vedvare, undlader man ikke at meddele, at Gasværkets Beholdning af Gaskul med det normale Forbrug vil kunne strække til indtil Begyndelsen af April Maaned d. A., medens Elektricitetsværkets Kulbeholdning under Forudsætning af, at Tilførselen af Brændselsolie ikke yderligere indskrænkes, vil strække til indtil Slutningen af April Maaned d. A.

For at Kulbeholdningen skal kunne strække til længere end fornævnt, vil det derfor være nødvendigt, at der uopholdelig træffes Foranstaltninger til en Indskrænkning i Forbruget af Gas og Elektricitet, og som det virksomste Middel i saa Henseende tillader man sig at fremkomme med følgende Forslag om Forhøjelse af Gas- og Elektricitetspriserne:

A. Gaspriserne.

a. Lys gas. Den nuværende Pris er 19 Øre pr. m. 3.

Det foreslaas, at Forbruget ikke maa overstige Forbruget i det tilsvarende Kvartal det foregaaende Aar, og at 50 % heraf beregnes til den nuværende Pris 19 Øre pr. m³, medens Prisen for de næste 25 % forhøjes til 25 Øre og Resten til 95 Øre pr. m³.

b. Kogegas. Den nuværende Pris er 17 Øre pr. m³.

Det foreslaas, at den nugældende Pris bibeholdes for et Forbrug af 75 % af Forbruget i det tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar, medens de næste 25 % betales med 25 Øre og eventuelt Merforbrug med 85 Øre pr. m³.

c. Motorgas. Den nuværende Pris 17 Øre pr. m³ bibeholdes.

B. Elektricitetspriserne,

a. Strøm til Lys i Forretninger, Fabrikker, Hoteller, Fomsamlingslokaler, Forlystelsesetablissementer o. lign.

Den nuværende Pris er 50 Øre pr. K. W. T.

Forbruget maa ikke overstige Forbruget i det tilsvarende Kvartal det foregaaende Aar, og 50 % heraf beregnes til den nugældende Pris, medens Prisen for de næste 25 % forhøjes til 62 Øre og Resten til 250 Øre pr. K. W. T.

b. Strøm til Lys i Privatlejligheder.

Den nuværende Pris er 50 Øre pr. K. W. T.

Det foreslaas, at den nugældende Pris bibeholdes for et Forbrug af 75 % af Forbruget i det tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar, medens de næste 25 % betales med 70 Øre og eventuelt Merforbrug med 250 Øre pr. K. W. T.

c. Strøm til Motordrift & teknisk Brug.

Den nugældende Pris 20 Øre pr. K. W. T. bibeholdes.

d. Strøm til Sporvejsdrift.

Af Kontrakten ses det ikke, at Prisen, selv under de nuværende ekstraordinære Forhold, kan forhøjes, men det foreslaas, at der sker Henstilling til Bestyrelsen for Sporvejselskabet om, at Driften standses en Time tidligere om Aftenen.

Forhøjelsen i Prisen træder i Kraft straks efter Aflæsningen af Maaleren, som foretages snarest muligt efter Vedtagelsen i Byraadet.

Hvor særlige Forhold gør Anvendelsen af foranstaaende Regler urimelig eller uretfærdig, kan Sagen forelægges Byraadet, der i det hele taget har den endelige Afgørelse af alle Tvivlsspørgsmaal ved Anvendelsen af disse Bestemmelser."

Møller skulde ikke nævne de foreslaaede Priser, da Forslaget jo havde staaet i alle Dagbladene. Det var ikke for at skaffe Penge, at Udvalget foreslog at sætte Priserne op, men kun for at faa Folk til at spare, hvilket var en absolut Nødvendighed. En Del Kommuner havde allerede tildels standset deres Elektricitets- og Gasværker, og en hel Række vilde snart komme til det. Det gjaldt da om at spare i Tide, derfor henstillede Udvalget til alle at spare saa meget som muligt. Skulde den nu foreslaaede Foranstaltning ikke hjælpe, blev Udvalget nødt til at træffe andre Foranstaltninger, der tvang Borgerne til Sparsommelighed. Som nævnt i Indstillingen kunde man ikke sætte Prisen op for Sporvejselskabets Vedkommende, men Udvalget anmodede Byraadet om at henstille til Selskabets Bestyrelse at indstille Kørselen en Time eller halvanden tidligere om Aftenen og kun at køre hvert 10. eller

15. Minut om Formiddagen. Der var intet Forslag om Forhøjelse af Gas eller Elektricitet til Motordrift, fordi man ikke gerne vilde gribe for meget ind i Erhvervslivet, og fordi der paa dette Omraade vel nok allerede blev sparet, men endelig ogsaa fordi men stoledes paa, at de vedkommende var i Besiddelse af en saadan Solidaritetsfølelse, at de sparede det mest mulige. Indstillingen var enstemmig fra Udvalget.

Christensen havde i Udvalget bestræbt sig for at opnaa en Ordning, hvorefter man ikke beskattede Forbruget mere end absolut nødvendigt, og i saa Henseende kunde den foreslaaede Ordning nok i nogen Grad kaldes tiltalende, naar man huskede paa, at der skulde spares. Som anført i Indstillingens sidste Del kunde der tages Hensyn i visse Tilfælde som f. Eks. for Systuer og hvor Familieforholdene det sidste Aar var blevet forrykket Man havde saaledes faaet Underretning om, at der i et Pensionat i Fjor kun havde

været 3 Pensionærer, medens der nu var 17, og saadanne Tilfælde maatte vel nok danne Undtagelse. Det var Talerens Overbevisning, at der kunde spares adskilligt mere, end der blev. For nogle Smaahjems . Vedkommende vel nok ikke, men de fleste kunde nok bringe Forbruget ned til 75 %, saaledes at Ordningen ogsaa blev til en Besparelse for dem. Endelig kom det store Gode i Betragtning, at Værkerne ved Foranstaltningen forhaabentlig vilde blive sat i Stand til at kunne vedblive Forsyningen nogenlunde tilfredsstillende en Tid længere end ellers. For en Del velstillede Folk spillede det naturligvis ingen Rolle, om deres Belysning og Gas kostede lidt mere eller mindre, men det maatte haabes, at disse Folk alligevel af Hensyn til Almenvellet vilde indskrænke deres Forbrug det mest mulige. Der havde været Røster fremme om at indføre en lignende Ordning som i København eller paa Frederiksberg, men den nu foreslaaede Ordning var nok saa tiltalende som den københavnske og nemmere at gennemføre end den frederiksbergske, hvor tiltalende det end kunde være at tage Hensyn til Familiernes Størrelse ved Beregningen af Prisen.

Simonsen bemærkede, at det, at Belysningsvæsenet helst ingen Indtægt ønskede af Ordningen, markerede, hvor faretruende Situationen var. Det kunde derfor heller ikke for stærkt indskræmpes, at der burde og maatte spares. Taleren henstillede, at Skræddere blev ligestillet med Hensyn til Gaspris med dem, der brugte Gas til Motor. Mangfoldige Kvinder brugte Gas i deres Næringsvej, og de ruttede næppe med Forbruget, saa skulde Prisen nu sættes op, vilde det betyde ikke saa ganske lidt for dem. Saadanne Folk burde der tages Hensyn til og ligeledes til Familier, hvor Gasforbruget i Fjor havde været meget lille, f. Eks. fordi Manden havde været indkaldt til Sikringsstyrken. Da den omtalte Undtagelsesbestemmelse fandtes i Forslaget, kunde der næppe være noget i Vejen for, at Byraadet gav sin Tilslutning.

Mousten vilde have foretrukket, at Gasprisen blev sat efter Familiemedlemmernes Antal, idet der efter det nu foreslaaede sikkert vilde blive mange Tilfælde, hvor de, der sparede mest, ingen Nedsættelse fik. Belysningsvæsenet havde selv begyndt at vise et godt Eksempel ved at slukke en Del Gadelygter, men der kunde nok gaas lidt videre endnu i den Retning, ogsaa ved at tænde Gadebelysningen lidt senere. I Familier med skolesøgende Børn maatte der ofte spises til Middag ad

3 Gange. Hvis Timerne kunde lægges om, saaledes at der kun skulde spises til Middag en Gang, vilde det sikkert betyde en hel Del. Taleren vilde henstille til Skoleudvalget at overveje dette Spørgsmaal.

Møller kunde ikke se noget til Hinder for, at der blev taget Hensyn til store Systuer, naar det viste sig, at deres Gasforbrug ikke kunde sættes ned, og naar der iøvrigt var Anledning dertil. Udvalget havde intet imod, at Gadelygterne blev tændt en Time senere end nu. Taleren kunde meget vel tænke sig den Tid komme, da man maatte henstille til Skolevæsenet at indrette sig saaledes, at der ikke blev brugt Lys i Skolerne.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 12. april 1917 - side 13

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 570-1916)

Fra Udvalget for Belysningsvæsenet forelaa følgende Indstilling om midlertidige Bestemmelser for Levering af Gas og Elektricitet:

"De af Byraadet under 15. Februar d. A. vedtagne midlertidige bestemmelser for Gas og Elektricitet har ikke medført den ønskede Nedgang i Forbruget, og da Bestemmelserne tillige viser sig vanskelige at gennemføre i Praxis, tillader man sig at fremkomme med følgende Forslag til midlertidige Bestemmelser, gældende fra 1. April d. A. (Aflæsningsdagen pr. 1. April d. A.), hvilke Bestemmelser i Princippet er de samme, som nylig er vedtaget for Frederiksberg og København.

Fra og med den under 22. Marts paabegyndte Aflæsning af Gas- og Elektricitetsmaalere beregnes Betalingen for Gas og Elektricitet efter følgende Bestemmelser. De i Bestemmelserne anførte Forbrug er Forbruget i ca. 3 Maaneder.

A. Forbruget i private Husholdninger.

1. For Kogegas, derunder indbefattet den Gas til Belysning, det er tilladt at bruge gennem Kogegasmaalere, betales 17 Øre pr. Kubikmeter for et Forbrug, der ikke overstiger for en Husholdning paa

1 Person 30 Kubikmeter,

2 " 50 "

3 " 65 "

4 " 80 "

5 " 90 "

6 " 100 "

og derefter et Tillæg af 5 Kubikmeter for Forøgelse med en Person. Overskridelse af disse Forbrug med indtil 25 % betales med 34 Øre pr. Kubikmeter og yderligere Overskridelser med 85 Øre pr. Kubikmeter.

2. For Gas til Belysning betales for et Forbrug paa indtil

20 Kubikm. for 1-2 Vær. Lejligheder

30"- 3-4""

40"-5""ogderover

19 Øre pr. Kubikmeter. Overskridelser af disse Forbrug indtil 25 % betales med 38 Øre pr. Kubikmeter og yderligere Overskridelser med 95 Øre pr. Kubikmeter.

3. For Elektricitet til Belysning betales for et Forbrug paa indtil

20 K. W. T. for 1-2 Vær. Lejligheder

30"3-4""

40"-5""ogderover

50 Øre pr. K. W. T. Overskridelser af disse Forbrug med indtil 25 % betales med 60 Øre og yderligere Overskridelser med 1 Kr. pr. K. W. T.

B. Forbrug, der ikke falder ind under A., f. Eks. i Forretninger, Fabrikker, Hoteller, Forsamlingslokaler, Forlystelsesetablissermenter.

1. For Lysgas betales for et Forbrug paa Halvdelen' af Forbruget i det efter Belysningsvæsenets Skøn nærmest tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar 19 Øre pr. Kubikmeter og den resterende Del med 38 Øre pr. Kubikmeter.

2. For Elektricitet til Lys betales for et Forbrug paa Halvdelen af Forbruget i det efter Belysningsvæsenets Skøn nærmest tilsvarende Kvartal 50 Øre pr. K. W. T. og den resterende Del med 1 Kr. pr. K. W. T.

3. For Motorgas og Gas til industrielle Brug betales for et Forbrug paa 3/4 af Forbruget i det efter Belysningsvæsenets Skøn nærmest tilsvarende Kvartal 17 Øre pr. Kubikmeter og

den resterende Del med 34 Øre pr. Kubikmeter.

4. For Elektricitet til Motordrift og teknisk Brug betales for et Forbrug paa 3/4 af Forbruget i det efter Belysningsvæsenets Skøn nærmest tilsvarende Kvartal 20 Øre pr. K. W. T. og den resterende Del med 40 Øre pr. K. W. T.

C. Andre Bestemmelser.

Alle hidtil gældende Takster og Rabatskalaer annulleres indtil videre.

Benyttelse af Gas til Badeovne og Elektricitet til Vinduesbelysning og Personelevatorer er indtil videre forbudt.

Hvor en Trappegang udelukkende belyses ved Automattænding med særlig Maaler, betales hele Forbruget til normeret Pris; under Forbruget kan indbefattes en ved Trappeindgangen anbragt enkelt Lampe paa højst 10 Lys, der kun er tændt fra Mørkets Frembrud til Kl. 10 Aften. Paa Trappegange, som ikke belyses ved Automattænding, maa kun Halvdelen af installerede Lamper tændes.

Mandtallet for hver Husholdning beregnes efter Mandtalskortene for de pr. 1. April d. A. udleverede Sukker- og Brødkort eller efter Optælling, der foretages sammen med Optællingen af Værelser i private Lejligheder i sidste Halvdel af Maj og i Juni Maaned. Dette Mandtal og Optællingen af Værelserne vil indtil videre blive lagt til Grund ved Beregningen af Betalingen af Gas- og Elektricitetsforbruget.

Skulde Olienævnet eller Kuludvalget stille Forlangende om at indskrænke Benyttelsestiden for Gas og Elektricitet til nærmere fastsatte Tider af Døgnet, vil der blive udstedt Bekendtgørelse herom.

Hvis det ved Stikprøver hos nogen Forbruger viser sig, at Vedkommende, trods Forbudet, efter Belysningsvæsenet Skøn ødsler med Gas eller Elektricitet, kan Belysningsvæsenet standse Leveringen af Gas eller Elektricitet til Vedkommende.

Hvis der ved Forbrug, der skal betales efter Reglerne under B, ikke har været noget Forbrug tidligere, beregnes et Normalforbrug efter Belysningsvæsenets Skøn. Byraadet har den endelige Afgørelse af alle Tvivlsspørgsmaal ved Anvendelsen af disse Bestemmelser saaledes, at Sagen ikke kan indbringes for Domstolene."

Møller vilde paa Udvalgets Vegne bede Byraadet undskylde, at man allerede havde ladet de i Indstillingen anførte Bestemmelser træde i Kraft. Der havde imidlertid ikke været andet

at gøre, og forhaabentlig vilde Byraadet godkende det skete. Selve Forslaget skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa, da det jo var alle bekendt. Derimod vilde han oplyse, at Udvalget havde forhandlet med Kontraktkunderne, og at de alle havde stillet sig meget elskværdigt. Tre af disse Kunder var gaaet ind paa at betale højere Priser, men kunde ikke gaa med til et mindre Forbrug, og andre havde lovet at indskrænke Forbruget det mest mulige. Skønt Statsbanerne var den største Forbruger, og skønt næsten alle andre Byer havde faaet Olie til Dieselmotorer, havde Aarhus hidtil intet faaet, og ligesaa lidt havde man kunnet faa Olie til Fremstilling af Vandgas, medens København, der ogsaa havde et Vandgasværk, havde faaet. Vilde Staten ikke snart hjælpe Belysningsvæsenet til at faa Olie, vilde det gaa saaledes, at man, naar Kullene var brugt, ? ikke kunde forsyne de større Virksomheder med Strøm, selv om man til den Tid skulde faa Olie.

Christensen udtalte, at Borgerne nu maatte forstaa, at der skulde spares det mest mulige. Det var ikke nok at betale Overprisen, da den Tid ikke var fjern, at man her ligesom mange andre Steder maatte gaa til at lukke af for Tilførselen paa visse Tider af Døgnet, hvis Forbruget ikke blev betydelig indskrænket, og en saadan Foranstaltning vilde man naturligvis af Hensyn til de mange Virksomheder helst undgaa det længst mulige.

Indstillingen vedtoges.